

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmoud: 6 Lei. La
publicări repetate după
involală

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Trupe de elită

(+). *Privești dintr'altă lume: Sf. Părinte, radios de bucurie, în mijlocul alor peste trei mii de pelerini din toate părțile globului, și totuși formând cu toții un gând și o inimă întru Hristos, prin legăturile aceluiași juruînțe sfinte. Sunt terțiarii franciscani, primiți în audiență Luni, a doua zi de Rusaliile latine, sub conducere de monahi aparținând aceleiași tagme. Plecaseră din toate colțurile Italiei; apoi: din Franța, Austria, Germania, Spania, Britania, Japonia, Irlanda, Malta, Lituania, Statele Unite și de aiurea, și se adunaseră în Cetatea Veșnică să se bucure împreună de bucuriile Maicii comune, — a Bisericii, — care a împodobit capul fratelui lor întru Săracuțul din Assisi (ne gândim la portarul din Altötting) cu gloriola sfințeniei. Și erau de toate condițiile sociale acești fii ai atâtor neamuri, dar membri ai aceleiași familii religioase: plugari, meșteșugari, negustori, militari, intelectuali de toate nuanțele și categoriile.*

Cum nu s'ar fi bucurat, deci, Capul creștinătății, văzând realizat dorul Prorocului: *Iată acum ce e bun, sau ce e frumos, fără numai a fi frații împreună! Vedenie de vază, întru chipul aievea în „Aula della Benedizione” pe câteva momente, dar care ar putea fi reținută și permanentizată prin veacuri, și dela margini la margini, dacă spiritul ce a dus, acum șapte sute de ani și mai bine, la îmbobocirea acestui gând evanghelic luminos, ar găsi cale și ar sălăslui în cât mai multe inimi. Noi cunoaștem acest spirit: e acela al creștinismului integral, lapidar și practic sintetizat în regula de viață a terțiarilor, carea se pricepe să răsădiască viața de sfințenie mănăstirească în uzine, ateliere, laboratoare, la coarțele plugului și pe tronuri împărătești, împânzind sate și orașe cu Thebaide tănuite, în cari trăiesc, cresc și înfloresc cele mai frumoase și mai rodnice porniri ale sufletului rourat de roua harurilor cerești. Legătura îndatoririlor cuprinse în regulamentul acestui cel de al treilea ordin (întâiul e cel al bărbaților ce duc viață chinovitică, al doilea al femeilor călugărite și trăind între ziduri de mănăstire) a dat până acum nu mai puțin de 93 sfinți și fericiți, numărând între membrii săi Papi, împărați, savanți, artiști, bărbați de stat, conducători de oștiri, și nenumărați alți buni creștini, și bine credincioase femei, din toate păturile sociale, dela Sf. Margareta de Cortona și până la fostul cancelar german Brüning.*

Rostul mare, de o frumusețe specială, și sfânt, al acestei oștiri bine închiegate și conștii a Spiritului, este cel fixat de Sf. Părinte: să răspândească în lume mireasma virtuților ce au făcut din Stigmatizatul de pe Alvernia binefăcătorul fără pereche al veacului său. E așa de aproape și de accesibilă tuturor pietatea terțiară, și e atât de atrăgătoare în simplitatea, umilința și caritatea iluminată ce o caracterizează! Și numai ochiul cel atotvăzător al Celui de sus a văzut și vede tot binele săvârșit și numai în zilele noastre de cele peste trei milioane de terțiarii franciscani, câți sunt astăzi. La cari dacă vom adăuga cetele similare dominicane, carmelitane și saleziene, ca de altele nici să nu mai pomenim, o să înțelgem dragostea deosebită ce a purtat-o acestor organizații mai ales nemuritorul „Lumen de coelo”, Papa Leo XIII, și actualul Vicar al Domnului, care nu pierde nici un prilej să le dovească părintească sa grije și iubire. — Cât ne-am bucura să prindă, în forme proprii, acest puternic și probat curent de spiritualizare, și fiii sf. Vasile, dela Bizad! Noi ne rugăm, și Dumnezeu s'ajute!

Pietrile vorbesc

Școala normală română unită din Oradea a sărbătorit 150 ani de viață

(=). Școala de învățători a episcopiei noastre dela granița apuseană a implinit, cu cinste, 150 ani de viață. Drept răsplată pentru toată munca binecuvântată din trecut, și ca o cheazășie pentru un nou viitor de slavă, păr. episcop Valeriu Traian Frențiu a ținut s'o înzestreze acum, după un veac și jumătate de trai smerit și sbuciumat, cu un nou local vestitor de mândrie și putere românească. Sărbătorind trecutul, s'a inaugurat o nouă eră pentru viitor.

Momentul era mult prea important, decât să fi putut rămânea nebăgat în seamă. Trebuia încrestat pe răbojul istoriei cu cinstea cuventă.

Și a fost. Serbările comemorative și inaugurale, cari s'au desfășurat Duminecă, în 28 Maiu c. la Oradea, au fost din toate punctele de vedere, la înălțime. Au avut fast și grandoare. Au fost sobre și avântate. Programul n'a păcătuit, cum se întâmplă de obicei, prin exces de bogăție. O liturghie arhierescă de o splendoare neîntrecută; o ședință festivă cu vorbiri potrivite, rostite de frunțașii bisericii, de miniștri și reprezentanții diferitelor autorități civile și militare; o masă pentru 350 persoane dată de Arhieriu; un festival artistic al școlărilor, după masă; seara, o impresionantă retragere cu torțe. Atât. Mai mult, nici nu se putea. Atâta însă s'a executat frumos, ireproșabil. — Și în cadru de mare sărbătoare națională. Au participat doi miniștri: (dd. Anghelescu și Lapedatu), încunjuțați de multe personalități conducătoare ale învățământului. Au venit o mulțime de frunțași ai vieții noastre din tot Ardealul. Impresionant mai ales numărul mare al foștilor elevi ai școlii, cari s'au prezentat cu sutele. Ca să nu mai pomenim pe localnici, cari s'au bucurat împreună cu noi fără deosebire de confesiune, venerabilul păr. Clorogariu însuși fiind purtătorul de cuvânt al bisericii ortodoxe; așa cum se cade la clipele mari de înfrățire a tuturor sub steagul suferințelor și străduințelor comune.

Căci o astfel de clipă s'a prăznuit la Oradea: importantă pentru neamul întreg, fie că ne gândim la pomenirea trecutului, fie că privim noua ctitorie închinată viitorului.

Neamul întreg datorează recunoștință muncii săvârșite 150 de ani încheiați de către școala sărbătorită. Luptând cu mizerii nespuse, înfruntând urgii niciodată potolite, biruind sărăcia și sfidând umilirile, această vatră de lumină a trimis în ogorul românesc nu mai puțin de 3669 dascăli, muncitori în brazda luminii și conștiinței naționale. Această cifră singură ajunge pentru a stoarce respect și recunoștință. Simțirea românească, păzită și ținută aprinsă împotriva tuturor furtunilor

acolo, la periferiile cele mai greu încercate, de bună seamă aici, în școala de învățători, și-a avut leagănul și izvorul cel mai de seamă.

Crescută în umbra bisericii, din jefa și dragostea ei, a făcut această școală și un alt bine nespuse de mare: a sădit în sufletele generațiilor de luminători ai poporului simțire creștinească, alpire de biserică, teama de Dumnezeu și respectarea legilor lui. Prin aceasta s'a asigurat armonia dintre școală și biserică, unitatea desăvârșită în cărmuirea și formarea spirituală a neamului, omogeneitatea sufletească dintre conducători și popor, cari au făcut ca neamul nostru, în tot trecutul său de sbucium, să fie cu adevărat una, în vrieri și fapte, dela vladică până la opincă. Unitate și frățietate, care ne-a mântuit. — Și care trebuie să rămână pilduitoare și pentru viitor.

Cum pilduitoare trebuie să rămână și faptele prin care păr. Valeriu Traian Frențiu a ținut să cinstească acest frumos trecut de jertfă și muncă idealistă. În locul casei vechi și modeste de demult, a ridicat un palat minunat, cum nu multe se găsesc în țară. Mare, luminos, sănătos, înzestrat cu tot confortul și satisfăcând și cele mai pretențioase cerințe ale igienei și pedagogiei. Toate pe cheltuiala sa. Toate din simplă și curată dragoste de neam și biserică. Gest pe care îl cerea trecutul și pe care îl va folosi viitorul. Și pentru care, iarăși, neamul întreg trebuie să fie recunoscător. Fiindcă noua ctitorie, clădită în stil românesc, este prin simpla ei prezență, acolo la intrarea în țară, e o nouă pecete de piatră rămânătoare pe tratatele cari au consfințit unirea tuturor Românilor. Cultivând în viitoarele generații de dascăli spiritul românesc și creștinesc din trecut, ea va sta pe deantregul în slujba neamului, care de acest duh înolțor are nevoie neapărată. Așezată lângă catedrală, ea va fi un permanent izvor de înfrățire a celor două instituțiuni fundamentale: biserică și școală. Ridicată din dania idealistă a unui Arhieriu, ea va fi în toate vremile o mare școală de idealism și de altruism, de cinstire a luminii și a spiritului, înaintea bunurilor trecătoare.

Iată de ce, serbările dela Oradea trebuie să încrestate cu cinste pe răbojul neamului. — Ele înscriu, în chip special, o nouă pagină de curată mândrie în istoria bisericii noastre române unite cu Roma, care se bucură din toată inima de acest praznic luminat și, pomenind cu cinste trecutul, cere dela Dumnezeu binecuvântări bogate pentru viitor. — Vivat, crescat, floreat școala normală unită dela Oradea!

Rusalii excepțional de bogate în haruri. Ca unul care și el însuși mult s'a ostenit în misiuni populare și a văzut ce binecuvântare sunt pentru parohiile cari au parte de ele, pâr. Ilie Magda, parohul nostru din Măerii Albei Iulii, s'a îngrijit să-și împărtășiască și enoriașii proprii de această neprețuită binefacere. Reuniunea de misiuni din Blaj i-a satisfăcut dorința, și așa de Rusalii acestul an biserica noastră din apropierea mormântului lui Athanasie Anghel s'a prefăcut într'un foisor de sfântă și rodnică reculegere duhovnicească.

Sfintele misiuni de aci le-a ținut, în zilele de 26—29 Malu c., Dumitru Neda, prof. de Teologie la Blaj. La slujbe și mărturisiri, în afară de Sf. Sa, și parohul local, au dat ajutor și frații preoți: V. Urzica, protopop; V. Mărginean, prof. de religie; V. Cuculu, prof.; Leonte Opris, prof.; Ion Codrea, prof.; V. Hațegan din Șeușa și Silviu Hațegan din Ciugud. — Lume multă de toate categoriile sociale și de toate vârstele, la toate cuvântările. De SS. Taine s'au apropiat la 400 suflete.

Tot atunci s'au ținut sfinte misiuni și în *Jacobeni*, sub conducerea pâr. Dr. Nicolae Lupu, prof. de teol. la Blaj. Imbulzeală mare de popor, cât nu i-a cuprins biserica, de a trebuit să se slujască în liber. La mărturisirile ce nu voiau să mai sfârșească au dat ajutor și frații preoți din satele învecinate. Pâr. Ioanette, preotul local, ca și toți câți s'au ostenit la aceste sf. misiuni, pot fi mângâiați de rezultatele obținute. — Preamărit să fie Domnul pentru toate!

Father Lugatti. E Italian de naștere, dar face muncă de apostol în America de Nord. Și și-a asigurat un nume pomenit cu venerație atât în cercurile înalte, cât și în păturile de jos.

Ca slujitor al Domnului (e parohul bisericii asumpționiste din Granger, statul Iowa) s'a gândit și răzgândit la felul cum s'ar putea veni într'ajutor celor osândiți la foame și mi-

zerie, și așa dați pradă ticăloșirii aproape de ne evitat într'o asemenea situație. Doar e știut că: Paupertas magna meretrix... Iar miluirea milogilor nu-i soluție de durată.

De aceea și-a zis: să se facă rost gurilor flămânde de modeste loturi de pământ roditor, și să fie puși la treabă! Și nu și-a mai dat odihna oaselor până când n'a apucat la 100.000 dolari împrumut de stat, cu care sumă a cumpărat 250 hectare de pământ arător, pe care l-a împărțit, în loturi de câte 5 hectare, la 50 familii de italieni, croați și irlandezi din parohia sa. Casele și le-au clădit coloniștii înșiși (căci uitasem se spun: toți aceștia au părăsit orașul și minieritul, ca să se așeze pe moșiorele lor dela țară) și acum, după greutatea începutului, își au cu toții cuiburile lor familiare, mijloacele de traiu cinstit și perspectivele unui viitor și mai bun. Biserica are și ea titlu de bucurie: numără cu un bine organizat și conștient nucleu de viață catolică, creștină, mai mult.

Opera bunului Father Lugatti s'a dovedit a fi fost pornită într'un ceas binecuvântat. Revista „America“ accentuează cu sinceră și îndreptățită bucurie că această operă e admirată nu numai de catolici, ci și de necatolici. Și ceea ce-i și mai mult: e imitată pe întrecute.

Trecând în revistă trecutul

Cuvinte sărbătorești, roșite la recentele solemnități dela Oradea, de Preasf. VALERIU TRAIAN

Ne-am adunat azi să comemorăm 150 ani împliniți dela deschiderea celei dintâi școli normale românești pentru pregătirea învățătorilor pe hotarul nostru etnic de Vest; precum și 200 ani dela deschiderea celei dintâi școli primare românești aci, în Oradea.

În anul acesta școlar, s'au împlinit 200 ani dela deschiderea celei dintâi școli primare românești din Oradea. Incepând dela 1733, aceasta școală românească spre deosebire de celelalte școli populare românești pregătia pe viitorii

învățători din satele românești după vechea metodă. Apoi, după ce s'a înființat școala normală aceasta școală primară a servit mai departe școală de aplicație și fiindcă pe vremea aceea nu existau alte școli speciale pentru pregătirea învățătorilor, am putea zice cu tot dreptul școala noastră normală lucrează de 200 ani.

La 1777, când s'a înființat Eparhia noastră apare „Ratio educationis“ pentru regatul ung și părțile adnexe. Anume, la învitarea împărătesei Maria Terezia, Părintele *Ignatius Felbiger*, organizatorul învățământului din Germania, după bogate experiențe școlare, vine și introduce în Monarhia Austro-Ungară, noua s'a metodă de a pregăti pe viitorii învățători.

Episcopul *Moise Dragoș*, îndată după înființarea Eparhiei noastre, voește să introducă școala românească metodică pentru pregătirea învățătorilor, dar i-se pun piedeci, și i-se răspunde că, pe lângă Episcopia romano-catolică se alina o asemenea școală și într'unul și același district nu să permite să fie mai multe școli normale. Episcopul *Moise Dragoș* însă nu cedează, după o luptă de 7 ani, în anul 1784, îi succedă să primească aprobarea Consiliului Locotenentului Regale pentru numirea celui dintâi Director al școlilor naționale și profesor al preparanților români, precum și asigurare unui salariu anual de 300 floreni din Fondul studiilor.

Triumful acesta național este începutul unei lupte neîntrerupte de 150 ani, izbutind în să și în timpurile cele mai vitrege din trecut să țină aprinsă făclia culturii românești pe aceste meleaguri și școala se dezvoltă treptat cum se dezvoltă învățământul pedagogic, și ține la totdeauna pas cu cele mai bune școli normale din țară.

Serbarea de azi încheie în mod strălucit o perioadă de 150 de ani, bogată în lupte grele și în fapte mari.

Aci s'au aprins torțele cari au răspândit lumina credinței și conștiința națională pe întreg hotarul etnic de vest. De aci au plecat povăzitorii neamului nostru, în număr total: 3669 sau la an cam câte 25, nu numai în satele din

Foiața „Unirii“

La moartea canonicului N. Nestor

— Discurs funebru —

de can. Dr. Nic. Brinzeu

„Iară tu ce judeci pe fratele tău? Sau ce urgisești pe fratele tău?... Pentru aceea fiește-carele din noi de sine va da seama lui Dumnezeu...“ Rom. 14, 10—12.

Nu căderea morții este grozava cădere a omului. Moartea poate fi desnodământul unei tragedii, înlăturarea unui mister, cum e de multe ori viața omenească; poate fi ușurarea unui chin împovăraător, sfârșit al petrecerii noastre pe pământ, un popas decizător pentru viața eternă a omului, dar repede trecător, atât pentru cel atins de ea, cât — mai ales — pentru lumea cealaltă.

Adevărata cădere a omului nu este aceea a morții, ci căderea păcatului. Iar între păcate — cum ne învață sf. Biserica, cel mai mare e acela a îngâmăfării — primul între păcatele capitale; iar când acesta îl orbește pe om într'atâta, cât nici nu vrea să-și recunoască starea păcătoasă, ci devine împietrit în păcat, atunci e direct păcat împotriva Spiritului Sfânt.

Mulți nu înțeleg acest lucru. Mulți se cred pe sine creștini, cu pretenția de a fi respectați de lume, fiindcă ei umbla cu capul ridicat, arătând oarecumva în dreapta și în

stânga, că ei nu sunt ca ceilalți oameni... Asemenea figuri nu numai că nu sunt de creștini, ci sunt în flagrantă contradicție cu creștinismul. Mulți și-au pus problema: în ce stă esența creștinismului, și au dat, diferiți gânditori, diferite răspunsuri: în realitate esența creștinismului o constituie nu impecabilitatea, adică afirmarea că între creștinii adevărați nu ar putea sau nu ar avea să fie păcătoși, nu; ci esența creștinismului o constituie recunoașterea păcatelor, plângerea neîncetată a acestora, împreună cu tendința spre tot mai mare perfecțiune, fără a avea pretenția, că am putea ajunge vreodată aici pe pământ în starea de a putea zice că nu avem păcatul

Porunca cea mai mare a lui Hristos este porunca dragostei, la judecata din urmă vom fi judecați după faptele de dragoste milostivă pe cari le-am săvârșit; mila covârșește toate păcatele; cel ce a iubit mult făcând milostenie, multe l-se vor ierta lui. Apostolul iubirii, sf. Ioan, în prima sa carte catolică, îndemnându-ne să umblăm întru lumină, ne leagă de suflet recunoașterea păcatelor. „Iară de vom zice că păcat nu avem, pe noi înșine ne înșelăm, și adevărul nu este întru noi. De vom mărturisii păcatele noastre, credincios este și drept ca să ne ierte păcatele și să ne curățesească de toată nedreptatea. De vom zice că nu am păcătuit, mincinos îl facem pe dânsul și cuvântul lui nu este întru noi“ (Ioan 1, 8—10).

Iată pentru ce sf. apostol Pavel nu permite ca noi să ne erijăm întru judecători arbitri ai fraților noștri, punându-ne în vedere că singurul judecător drept este Dumnezeu, în

fața căruia fiecare dintre noi are să se înfățișeze. Iar Domnul Hristos ne face atenți să nu judecăm ca să nu fim judecați; căci cu ce judecată vom judeca, vom fi judecați; și cu ce măsură vom măsura, ni-se va măsura nouă (Mat. 7, 1—2).

Când poate avea omul mai bună ocazie de a medita asupra marilor adevăruri ale credinței, decât în momentele de mari suferințe pe cari i-le procură omului moartea, acest implacabil urmăritor al lui, cu prezența-i înflorătoare, cu perspectivele ei necruțătoare.

Acest moment îl avem noi astăzi, onorată asistență. Biserica noastră catedrală din Lugoj e în doliu. Unul dintre cei mai vechi slujitori ai ei, canonicul *Nicolae Nestor*, nu mai este. Cu el se așează în mormânt unul din „nestorii“ diecezei, o mărturie a celor trecute vremuri.

Născut la 26 Iulie 1857 în comuna *Intregalde*, jud. Alba și terminând la anul 1879 liceul cu bacalaureatul la Blaj, *Nicolae Nestor*, având deja pe fratele *Silvestru Nestor*, cleric la Blaj, devenit reputatul profesor de mai târziu, — lea drumul Lugojului, al acestei eparhii misionare, unde atâta nevoie se simțea de clerici devotați. A fost trimis pentru studii la facultatea de Teologie din *Budapesta*, unde absolvind cursul celor 4 ani, la 1883 a fost numit impiegat la serviciul cancelariei diecezei, iar la începutul anului 1885 hirotonitându-se, a fost trimis la parohia *Nevrincea*, din apropierea Lugojului, parohie căreia-i murise

Județul Bihorului, ci spre Nord în toate satele din Județele Sălajului și Sătmarului, până în Maramureș și spre Sud în județele Arad, Timiș-Torontal și Caraș-Severin, iar spre Vest până la Tisa, până unde a răsunat graiul românesc. Iar Corpul profesoral a dat neamului din șanțul său 3 Archierei, pe marele Mitropolit Ioan Vancea de Buteasa, pe Episcopul din Gherla Ioan Sabo și pe Episcopul din Oradea Iosif Pop Sălăgeanu, renumitul specialist în Dreptul canonic. Munca profesorilor a fost totdeauna o muncă de Apostol, cari nu așteptau nici o recunoștință, și nu urmăreau nici o mărire pentru ei, ci lucrau totdeauna din toate puterile, până la abnegare de sine, pentru binele neamului și înflorirea Sfintei Biserici, socotindu-și ca cea mai aleasă cinste a lor, conștiința că au contribuit fiecare la bunăstarea morală și materială a poporului. Luând exemplul dela ei, acum, când bunul Dumnezeu ne-a ajutat să lavingem toate greutățile materiale și să ridicăm și această nouă clădire îmbrăcată în haină românească, ce poate satisface toate necesitățile unei clădiri școlare bune, igienice și moderne, și pe care o inaugurăm acum cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și cu binecuvântarea Spiritului Sfânt. »Să uităm ceea ce am făcut, și să ne gândim totdeauna la ceea ce e încă de făcut«.

Razelele binefăcătoare ale luminii să domnească totdeauna în această școală a noastră și rog pe profesorii de acum și din viitor să-și pună tot sufletul pentru a crește națiunii și patriei noastre învățatori bine instruiți, oameni de caracter, cu frica lui Dumnezeu, îndrumând bine școala, pentru ca și în viitor să fie un focar de adevărată cultură românească și creștinească, și astfel aceste serbări să nu aducă numai mângâierile pe cari le poate da reprivirea asupra unui trecut măreț de un veac și jumătate, ci să rodească îndemnuri puternice și fecunde pentru a tinde și a ajunge în viitor cu ajutorul bunului Dumnezeu la o strălucire și mai mare; iar elevii de acum și din viitor să-și pună toată truda, ca la școala aceasta totdeauna să-și poată păstra numele bun și ei unul cu altul să emu-

leze în bine și să fie conștienți de chemarea lor. Acum după ce în catedrală am înălțat rugăciuni de mulțumită bunului Dumnezeu pentru că cu toată vitregia timpurilor trecute ne-a conservat această instituție jubilară și am cerut ajutorul ca și pe viitor să ni-o păstreze pentru preamărirea Sa și binele națiunii; proslăvind memoria Episcopului Moise Dragoș, întemeietorul acestei școli, precum și a celorlalți antecesorii ai noștri în scaunul episcopesc din Oradea, sub a cărui oblăduire, modesta școală normală românească a lui Moise Dragoș s'a dezvoltat în școala normală modernă de azi, aducând recunoștința neamului și a bisericii atâtor generații de dascăli români, cari în curs de 150 ani au ținut trează conștiința națională pe aceste plaiuri și au răspândit lumina ce o au primit în această școală...

Prauzice mariane la școlălele din Blaj. Fără alai și fără să caute să apară, elita tineretului dela toate școlălele noastre e adunată și crescută sub steagul Preacuratei. Abia dacă spre sfârșit de an școlar, când își revizule, respectiv își lărgesc rândurile, dacă lasă, pentru moment, să se vadă și înafară o parte din preocupările lor religioase de peste an.

Cum s'a făcut și acum, de Rusali, cu prilejul *primirii de noi membri* și a nouilor grupări în cadrele Reuniunilor Mariane dela Academia Teologică (unde conducător al Reuniunii este păr. spiritual seminarial Dr. Leon Sârbu) și dela școlălele; Normală și Comercială de băieți, cu reuniuni mariane conduse de preoștii-profesori T. L. Chișez și Dr. Ioan Suciu. Totul s'a petrecut într'o atmosferă de specială elevație spirituală, în prezența păr. Dr. Vasile Astenie, delegatul Prea Ven. Ordinariat la toate școlălele pomenite, și fiind de față și multă altă lume aleasă. După slujba religioasă ocazională, la Seminarul Teologic au fost promovați ca membri candidați al Reuniunii mariane 12 tineri leviți, iar ca membri ordinari 17. Cu totul, — vechi și noul — această reuniune numără 47 membri. La școala

normală au fost promovați, după aceleași forme, ca la Seminar, patru elevi, iar la școala comercială 13, (dintre cari 9 candidați).

Asta înainte de masă. După sf. Liturghie mariană dela școala comercială au dat în sala de gimnastică a liceului de băieți un foarte drăguț *festival religios-artistic*, cu cântări, două ouchântări și proiecțiuni luminoase arătând viața Preacuratei. Explicările însoțitoare le-a dat păr. Dr. Ioan Suciu. — Foarte numerosul public ce a luat parte la acest festival a răsplătit cu aplauze binemeritate pe cel ce le-au prilejit acele clipe de bucurie curată.

De-ale ortodoxiei bulgare. Într'un număr mai nou al ziarului parisian *La Croix* se scriu lucruri mult grăitoare în legătură cu clerul ortodox bulgar și cu penetrația francmasoneriei în lumea acestor bisericiani.

Întâiu se constată, în temeiul de date scoase dintr'un organ eclesiastic bulgar, că dintre cei 2022 de preoși (minus clerul unei eparhii) de-acum patru ani, numai 19 aveau pregătire teologică superioară. Celalalți: cum se nimeria să-i pregătiască Seminarile autohtone (= un fel de colegii, programul cărora prevedea, înafară de materiile pentru liceu, și câteva materii speciale instrucției religioase). Cei mai mulți n'aveau, nici măcar această „teologie“ sumară, întrucât 175 apucaseră la singhelie cu instrucția din liceu; 419 cu liceul incomplet; 432, cu progimnazii, și 171 cu școala primară. Nici o mișcare, deci, dacă un preot de aceștia, cerându-i-se explicări asupra bibliei, creațiunii ș. a., a răspuns tinerilor dorncii de așa ceva: „Știu să botez, să cunun; și... cărați-vă de aici, la plimbare“...

De zece ani există și o facultate de teologie pe lângă universitatea din Sofia. Diplome dă numai de șase ani. Din cei 91 de absolvenți ai săi (două femei) numai 31 au intrat în rândurile clerului. Restul s'a căpătuit altfel.

Ușor de înțeles că într'un așa mediu, francmasonii pescuiesc ușor. Redactorul ziarului „*Alianței Naționale Bulgare*“ a pus repede la punct pe cei dela bisericăscul *Pas-tirco Delo*, cari îi reproșau aceluia că aparținește pe masoni. Redactorul vizat își încheie răspunsul cu precizia: „Mason este și redactorul principal dela *Gazeta Bisericească* — organ al bisericii bulgare — d. prof. de teol. X.“ Punct și pauză.

Desmintirea a lipsit și lipsește încă. În schimb numita „*Gazetă*“ improașcă țigănește în catolici, și în deosebi în preoștii slavii catolici dela *Russicum* din Roma. (mb).

Știri mărunte

Sf. Părinte a implinit 77 ani. Intreagă presa mondială nesectară a înregistrat amănuntul că Preafer. Părinte dela Roma a implinit, în ziua de 31 Maiu c., 77 ani. Nefiind cazul unei sărbătoriri oficiale, n'a avut loc nici un fel de ceremonie, și nici felicitări omagiale nu s'au făcut. Atâta doar că drapelul pontifical a fost arborat pe clădirea Vaticanului. — Inimile a sute de milioane au bătut însă cu drag la primirea acestei vești și au implorat ceriul să dăruiască încă multe zile atât de tânărului bătrân dela cârma corabiei Domnului!

Profesor dela Blaj premiat de Academia Română. În ultima ședință solemnă a Academiei Române, între altele, s'au desemnat și premiile anuale. Printre cei aflați vrednici de cinstea distinctivă a acestui cel mai înalt for de judecată în chestie de produse intelectuale într'adevăr valoroase, e și păr. *Ștefan Manciușca*, profesor la liceul nostru de băieți. Sfinției Sale i-s'a acordat *premiul Nasturel* de

preotul sub care s'a făcut acolo sf. unire și avea nevoie de un bun misionar, pentru a se consolida definitiv opera începută. După 2 ani, nevoile eparhiei îl readuc la *Lugoj*, încredințându-i-se serviciul de vicenotar consistorial. Peste alți doi ani, la 1889, *Orăștia* are nevoie de un preot care se știe jertfi și care să se știe jertfi și care să fie și administratorul protopopiatului: Nicolae Nestor e trimis acolo. Nici aici nu i-s'a dat să stea mai mult de 2 ani, căci la 1891 devenind vacant postul de notar consistorial și secretar episcopesc — post purtat timp de 20 ani de regretatul Mihai Perlanu — bunul și foarte cumpănitul episcop de atunci, Victor Mihali a chemat la acest post important pe Nicolae Nestor!

De aci înainte cariera lui este bine tratată. La 1895 Nestor merge de vicar la *Hafeg*, postul cel mai onorific pe atunci, după demnitatea de canonic, iar la 21 Dec. 1901 ajunge la demnitatea de canonic, în care se instalează la 2 Febr. 1902. În această demnitate i-s'a dat să servească, trecând peste diferitele grade capitulare, timp de 32 ani. Aici el a purtat diferite resorturi ale serviciului: a fost de repeșite rânduri cassar la Cassa Centrală diecezană, a purtat diferite alte servicii.

Blând și smerit dela fire, Nicolae Nestor a fost totdeauna la locul său, unde l-a așezat încrederea mai marilor. Nu era un talent scriitor, dar după modestele sale forțe a căutat în tot locul să-și facă datoria cum se poate mai bine. Din cauza manierelor lui era iubit de credincioși; iar spiritul de probitate și de bunăcuvința clericală, ce se degaja din toată

purțarea lui, l-au atras deosebita încredere a primului său episcop, marele Victor Mihali.

Un tînăr care se dedică sfintei preoșii în stare celibatară, nutrește un ideal: acela de a servi Biserica în chipul cel mai perfect. Nicolae Nestor încă a fost un asemenea idealist. Și dacă forțele lui spirituale nu erau extraordinare, el și-a propus să-și dedice Bisericii forțele sale materiale. La anul 1910, cu ocaziunea jubileului de 25 ani de preoșie, Nicolae Nestor și-a făcut fundațiune diecezană întreaga avere agonisită până aci: casa de locuit și un modest capital de 25 mil. coroane aur. Această fundație avea să fie majorată și refăcută la proporțiile convenite, dacă nu era o fatalitate ce a venit asupra lui. În anul de după războiu, fie din cauza prea marelui încredere ce avea și el în acela cu cari lucra, fie din alte cauze: el a fost lovit de o puternică sguđuire materială, care trecând și în domeniul sufletesc, l-a făcut restul vieții numai chin și suferințe. Boala grea și incurabilă ce l-a venit peste toate acestea, au făcut ca el să nu mai aibă altă mângâiere decât aceea a vieții de dincolo, unde nu este durere nici întristare.

Acum a ajuns acolo. Iar noi, dela chipul lui blând pe care îl privim până acum, să ne ridicăm ochii la cer, să cerem Tatălui ceresc, ca să-i fie lui blând și milostiv judecător, să-i facă parte cu dreptii: Dumnezeu să-l erte și să-l odhnească! Amin.

Cetiți și răspândiți: „UNIREA“

5000 Lei, pentru lucrarea: Granița de vest a României (către Cehoslovacia și Ungaria). — Sincere le noastre felicitări!

Italia și conflictul dintre Vatican și Reich. A produs senzație enormă un articol apărut deunăzi în *«Popolo d'Italia»*, oficiosul fascismului italian. Ceeace împrumută greutate specială acestui caz e deoparte faptul că se dă ca sigur că articolul din chestie e scris de însuși *Mussolini*, iar de altă parte constatările autorului: politica Germaniei de azi este o politică stăpânită de orgoliu șovinism absurd și obscurantism. Numai așa explicându-se conflictul în care a ajuns cu Vaticanul. Evident, fără să aibă (Reichul) cât de puțină dreptate.

Agru la Feisa. Terenul fiind bine pregătit de păr. *Iovu Popa*, preotul local, organizarea Agrului s'a făcut în mijlocul unei însuflețiri obștești cum rar i-e dat omului să întâlnească. În vederea acestei organizări s'au dus la Feisa păr. canonic *Dr. Victor Macaveiu* și dir. nostru, rev. *Dr. Augustin Popa*, profesor de teologie. Primirea membrilor s'a făcut după sf. liturghie săvârșită în liber (căci biserica s'a dovedit neîncăpătoare) de un sobor de preoți în frunte cu păr. *Macaveiu*, oratorul festiv, și după cuvântul de lămurire al rev. *Dr. A. Popa*. Răspunșurile la s. liturghie le-a dat corul tinerimei din loc, slujba de lectori îndeplinindu-o clerici din Blaj. — După masă a urmat slujbă pentru ploaie, și o cuvântare către popor a rev. *Dr. A. Popa* despre calea fericirii.

Locale. Dumineca viitoare, a doua după Rusalii, va predica în catedrală păr. *Dumitru Neda*, prof. la Academia Teologică.

Danil pentru răspândirea credințelor. S'a făcut socoteala sumelor adunate de *«Propaganda Fide»* din Roma în cursul celor din urmă zece ani în vederea ajutorării operei misionare, și s'a constatat, că în acest răstimp, singură instituția numită a primit pentru scopurile sale 463.947.622 lit. aur. Din aceste jertfe de bunăvoie 235 milioane se vin pe America de Nord, 220 milioane pe Europa, iar restul pe Oceania. În fruntea donatorilor din Europa stau: Franța cu 59, și Italia cu 36 milioane.

Sf. Gheorghe cinstit din nou în Anglia. Cultul acestui sfânt din Răsărit a prins rădăcini adânci și în Anglia încă dela sfârșitul veac. XII, când *Richard Inimădeleu*, în 1191, cu prilejul cruciadei, și-l alege de protector. Regele *Eduard III* a mers și mai departe: la 1349 îl alege de Patron al Angliei, ceea ce aprobă definitiv și *Papa Benedict XIV*. *«Reforma»* lui *Henric VIII*, dar mai ales opreliștea draconică a reginei *Elisaveta*, e isbutit însă să stingă aproape cu totul acest cult. Știri mai noi arată, totuși, că deodată cu întărirea catolicismului în acele părți învie și venerația creștină față de acel sfânt. Anul acesta a fost sărbătorit cu fast extraordinar. La *Liverpool* solemnitățile de Sf. Gheorghe au durat chiar două zile.

Asociație antimasonică. S'a format în Paris, dintr'un grup de parlamentari și o seamă de alți intelectuali, sub prezidenția d. *Dr. Cousin*. Faptul a fost anunțat în cadrele unei conferințe asupra francmasoneriei, ținută de d. *Filip Henriot*, deputatul Girondei, în fața unui public numeros și select, în sala *Wagram*. Cu acest prilej au mai rostit cuvântări de lămurire asupra pacostei francmasonice și alte personalități cunoscute ale elitei franceze.

Părăsește diplomația pentru a putea lucra în cadrele Acțiunii Catolice. Pasul acesta l-a făcut secretarul legațiunii japoneze din Berna, d. *Kawamura*, stabilit în *Freiburg-ul Elveției*. S'a botezat în 19 Mai c., *Sămbăta Rusaliilor latine*, primind numele de *Francisc Xaveriu*, după ce în prealabil, vreme de patru luni, a fost instruit într'ale credinței de

tânărul preot catolic japonez *Paul Shichida*. După botez a asistat la sf. liturghie, cuminecându-se, iar a doua zi a primit și taina mirului prin episcopul *Mariu Besson*. Intrat în felul acesta în sânul bisericii lui *Hristos*, gândul său cel dintâiu a fost: s'ajute și pe alții din naționalii săi să facă la fel. A părăsit numai decât cariera politică, s'a îndreptat, cu nevasta și copiii, spre Paris, unde s'a provăzut cu o admirabil de bine asortată bibliotecă religioasă (d. *Kawamura* e foarte bogat) și de-acum a luat drumul Țării sale, hotărât să răspândiască idea creștină, mai ales pe calea presei, în lumea celor de-un sânge și de o limbă cu el.

Record unic în felul său. Presa catolică înregistrează, cu și fără comentarii, un fapt divers care iasă, totuși, din comun, atîngând necrezutul. E vorba de un american de origine nemțească, *Eduard Kramer*, care a făcut până acum pe ministrantele la cincizeci de mii de sf. Liturghii! E în vârstă de 65 ani și a făcut cale lungă să-i ajungă, de peste 500.000 km., în toate părțile lumii, oferindu-și, smerit, serviciile, oriunde și oricând a găsit vre-un preot care ar fi avut lipsă de ele. În orașe mari și în biserici mănăstirești au fost zile când a «ministrat» și la 8—9 sf. liturghii, după-olaltă.

Telefonul „Unirii“

B. Cluj. E frumos, că Academia se milostivește a primi în sinul ei și decorul unor bărbi arhieresti. Și nici prin gând nu ne trece să scădem vrednicile păr. *Ivan dela Cluj*, pe care l-a proclamat cu unanimitate de voturi membru onorar al său. Atâta numai, că noi cunoaștem alți arhierici, nu mai puțin ortodocși, tot așa de români și cel puțin tot așa de vrednici în munca bisericăscă, și cari pe deasupra mai pot arăta și o foarte valoroasă activitate științifică. Ceeace, ni-se pare, n'ar putea fi chiar indiferent pentru înalta academie. — Totuși grija ei onorifică s'a oprit la Cluj. De ce? Enigmă, care totuși s'ar putea deslega ușor. Incercați!

T. Oradea. Nu ne-am gândit nici, o clipă măcar, să punem pe copilul nevinovat în cazul avortului indirect alături de agresorul injust. Fraza noastră este, credem, destul de limpede: *«Porunca creștină sună limpede și neînduplecat: să nu ucizi! Nici copii, nici oameni mari. Ea admite în caz de pericol extrem, cel mult în trebuințarea de mijloace menite direct a salva viața mamei, chiar și dacă indirect ar urma de aici moartea copilului; așa cum îngăduie legitima apărare a propriei vieți față de injustul agresor. Va să zică: porunca e neînduplecată. Și când e vorba de copii, și când e vorba de oameni mari. Abateri nu admite. Ci cel mult atâta: mijloace menite direct a salva viața mamei când e vorba de copii, și apărarea propriei vieți, când e atacată. Sunt deci două cazuri deosebite, permise însă amândouă de morala creștină, fără ca prin ele să se calce totuși porunca. Asta-i înțelesul. Nici vorba să se compare copilul cu injustul agresor. — Și dacă fraza noastră, cetită superficial, ar putea fi tălmăcită și altfel, e regretabil. S'ar putea spune, cel mult, că nu e destul de limpede, ori norocoasă. Lăjnici un caz însă, că nu ne-am exprimat chiar corect. Ceeace ar vrea să fie destul de grav. Cum, din fericire, nu-i. De aceea intervenția Dv. corectivă a fost cel puțin de prisos.*

R. București. Mânca-l-ar gaia pe *Lazurică*, da cum ne-a mai tras chiulul! Închipuți-vă: N'a venit la Blaj! Deși l-a așteptat la gară tot poporul negru de *«sub curte»*, cu flori și cu ceteri sunătoare. Se zice că a fost chemat urgent la București ca să rezolve criza de guvern. Și, cum se vede, a făcut ispravă. — Adunarea însă s'a ținut. Discursuri, Urale în limba sanscrită, banchet și... partidul *«Romilor»* e constituit gata. Ni-se spune chiar, că președintele de aici e sus de tot în rang: *voevod peste tot Ardealul*. — Zicem cu toții: Dumnezeu să-l alduiască!

«Foia Diecezană». Cararșneș. Faceți-ne, vă rugăm, un mic serviciu colegial. Am vrea să știm cine e autorul cu *«zel și ipocrizie»*, iscălit R. în numărul Dv. trecut, pentru casa-l felicităm. Are omul curaj, nu glumă. Se face de râs cu un calm impunător. Și e hotărât morții să ia lupta pe viață și pe moarte împotriva bietei *«secte»* care se cheamă catolicism. N'are decât. O singură rugare însă: să înceapă cu celelalte secte din eparhie. E mai ușor și mai corect. De sigur; presupunând că există așa ceva pe acolo. Și ni-se pare, ar cam fi. Nu una, ci multe. Chiar prea multe. Când o isprăvi cu ele, atunci să se repeadă cu săcurea în porțile Vaticanului. De-o mai trăi. — Până atunci, tot zelul lui grozav rămâne simplă ipocrizie. Precum afirmația, că Vaticanul — despre care știe toată lumea că e singurul dușman redutabil și neînduplecat al Sovietelor — ar fi «căutat stabilirea de relații cu Sovietele rusești (bolșevice!)», rămâne altceva: o prea puțin inteligentă răutate!

B. Cluj. Repetăm ceea ce am mai spus: *«Coasa»* poate fi hitleristă, cât o vrea. Tot neserioasă rămâne. Deșteptăciunile pe cari le iscălește în ea d. *Gr. Gonza*, oricât o fi el director, nu merită răspuns. Chiar și atunci, când prin ele vrea să salveze Ardealul de uneltirile revizioniste ale... *Papei dela Roma*. Calitatea de catolic nu-i poate conferi omului ceea ce n'are dela fire

și ceea ce i-ar trebui neapărat pentru a scrie articole. Ne surprinde doar un lucru: colaborarea unor bunici dincioși ai noștri la paginile în cari apar și insulte de grosolane la adresa bisericii noastre.

Confirmăm primirea abonamentului pe 1933: Oficiul parohial, Bicsad; Oficiul parohial Dragășina; Gădălini; P. Iucul de sus; C. Prislop; Parohia Reș Gh. Șiria; Dr. P. Vascău; P. Vulcan (Pe 1933 și 1934) Oficiul parohial Rodna veche.

Am primit abonamentul pe 1933: D. Câmp T. Giula (pe 1/2 an); P., Valea Vișeuului (pe 1/2 an).

Ch. București. Am primit 200 Lei. Abonamentul este achitat până la 30 VI 1934.

N. Cahul. Am primit 110 Lei. Abonamentul chitat până la 31 XII 1933.

M. Oradea. Am primit 600 Lei. Achitat până la 31 XII 1933.

T. Sudurău. Am primit 400 Lei. Adresa am rectificat-o.

Dr. M. Turda. Am primit 200 Lei. Achitat până la 30 VI 1933.

In atenția parohiilor
curatoratelor bisericesti

COMANDAȚI

CLOPOTE

de calitate superioară, la cel mai mare
depozit românesc din Ardeal:

ALEXANDRU ANCA

CLUJ, Str. Regina Maria No. 43

TOT AICI: Policandre, Sfeșnice, cruci, Ornate și Recvizite bisericesti, Prapori, Cărți și imprimare preoțesti și de rugăciuni. *«CĂRAREA FERICIRII»* aprobată de P. S. S. E. episcopul Hossu, legată în celuloid 450; în piele 3—400; în pânză 150; în carton tar 100; broșat 75 Lei, conține toate rugăciunile, paraclisul și slujba. *CĂRTICICA LU SFT. ANTONIE DE PADUA* în legătură carton tare 25, broșat 20 Lei. Diferite predici, *VERSURI LA MORȚI* (cântări funebre pentru femei, bărbați și copii) Lei 32 — Teatre populare și școlare, monoloage dialogate. — Medalii de aluminiu pt Reuniuni, cu inscripție după dorință, etc

Se execută Iconostase după cerință, eu Prețuri convenabile.

Cereți Oferte.

Cereți prețurant detalia

FRIDERIC HÖNIG

ARAD, STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime, din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată

Rechizite și scune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.

